

אל תפסיקו לחלום

מופרכים עפו באוויר, ומי שלא הצליח לעלות על העגלה חש עני, חסר ערך ומתוסכל. תהליכי הסינון בחברות המ"גייסות נהפכו מורכבים יותר מאלה של אוניברסיטאות העילית בארצות הברית וכללו שלל ראינות, מבחנים מק"וונים, יצירת מזגות ומה לא. אנשי הגיוס נהפכו לחשובים ביותר בארגון. ונדמה היה שלכל אלה יש איזה חיוך יהיה, היבריסי וזוח. כזה שכשאתה צופה בו בחיים, בהצגה או בסרט, בא לך למחוק להם אותו. גם אצל מי שלא קרא את הפואטיקה של אריסטו נוצרה התחושה שחייבים להעמיד אותם במקום. והנה, התפילות השתלמו, והבועה התפוצצה. הדיון בפואטיקה של אריסטו, בתעשיית חלומות, וברג"עיים האלה שבין הזיחות לשבר חייב לכלול את המחזה "הילד חולם" של חנוך לוין. המחזה נפתח בסצינה אידיאלית שבה צופים שני הורים בילד השלי והחולם. וכך אומרת אמו: "שיעצור עכשיו הזמן, בשיא האושר, כי טוב יותר כבר לא יהיה; שנהפוך שלושתנו לטבע דומם: הורים מסתכלים על ילד חולם". הזמן כמובן לא עצר, וסצינת הפתיחה היא רק מתאבן להידרדרות בחייהם של גיבורי המחזה, שבסופו הילד החולם הוא ילד מת האומר: "אתה תחזק, הרגע". לחיות". ועל כך עונה לו ילד מת אחר: "אתה תחזק, הרגע". העולם העסקי ציני אף יותר מכתבתו של חנוך לוין. בעולם העסקי החידלון איננו נחלת הכלל. בכל סיבוב כזה של עלייה ונפילה ישנם מרוויחים הנכנסים בזמן, יוצאים בזמן, מנפיקים בזמן ומממשים בזמן, לוקחים כסף "הביתה" כשאפשר. בסופו של דבר המשקיעים ובעלי ההון אינם נפגעים בעת קריסה, כפי שנוטים לחשוב. הנפגעים הם אלה שלקחו משכנתה בגובה השכר החלומי שהיה להם לתקופה קצרה, ועכשיו אחרי קיצוץ שכר יתקשו לשלם. אלה שהתפתו לדלג על לימודי התואר והסתפקו בקורס תכנות קצר שנהפך לשורה בעייתית בקורות החיים. אלה שהפנו גב למעסיקים פוטנציאליים שעכשיו כבר לא ירצו לשמוע מהם. אלה שהתהדרו בתארים מופרכים וכעת יאלצו להסתפק בתארים סטנדרטיים, אלה שהתרגלו לעבוד מהבית ועכשיו יעמדו בפיקים בדרך למשרה. הם התגלמות המטא-פורה של "הילד חולם".

ובכל זאת, זה לא סוף דבר. מכל גל כזה של חלומות והתנפצותם נחלצות גם כמה הצלחות, ורעיונות גדולים וזר"כים להתממש. הם, בתורם, מניעים את הקדימה בעולם ואת הפנטזיות של מתגלגלי הגל הבא, שלעולם לא חדלים לר"צות לחלום.

השבועות האחרונים הביאו לא מעט חרדה לסטראט"אפיסטים. אבל בחלק מהחברות המסורתיות חשים הקלה: מנכ"לים, ומנהלי משאבי אנוש נשענים לאחור בכ"י סאותיהם, נושמים לרווחה בתקווה, אולי גם בשמחה קטנה לאי. הם מדמיינים עתיד ללא עובדים שבאים לראיון רק בשביל להתרשם, שחותמים חוזה ולא מופיעים ליום הרא"י שון בעבודה, שמבקשים להכפיל את שכרם אחרי חודש. הם רואים בעיני רוחם את ההיפוך של מוקד הכוח, מהעובדים אליהם. שיחפשו עכשיו מי שיקנה להם כיסא אורתופדי הביתה או ישלם להם את החשמל למוזג, הם אומרים לעמי"תיהם. הם קוראים על הנפילה של מניית איירון סורס ב"80%, על עצירת גיוסי הכסף. הם שומעים שפתאום חב"רות הזנק מתבקשות להראות מוצר, או להציג תחזית רווח לצד הסיפורים והדרישות להוצאות פיתוח. ייתכן שהם נדים בראשם בעצב, כשהם מדברים עם חבריהם על הנפי"לות בהיי"טק, אבל רק לצורך התקינות הפוליטית. בליבם פנימה הם מקווים לשובו של הסדר הישן. או סדר כלשהו. הדרימה הזו מתרחשת לנגד עינינו אחת לכמה שנים. מר"תקת ומסעירה. מאיימת על החוקים כפי שהכרנו אותם. פעם סביב השאלה הגורל מה צריך ללמוד, פעם על האופן בו מתפתחת קריירה, ופעם על השאלה למי מותר להתעשר ואחרי כמה שנות מאמץ. זוהי דרמה עתיקת יומין הנענית לחוקי היצירה של אריסטו בספרו "הפואטיקה" המתוארך ל"335 לפני הספירה. החוקים של אריסטו נלמ"דים בכל מסגרת אקדמית העוסקת בכתיבה לא רק כמסמך היסטורי, אלא מתוך האופן שבו הגדיר אריסטו את עקרונות יצירתו של סיפור טוב, עקרונות ששורדים עד היום. אריסטו מדגיש את חשיבותה של העלילה שלצד היותה בדיונית, עליה להיות אמינה. הגיבור על פי אריסטו נע בתוך העלילה בכוח היוהרה - ההיבריס הנודע - ומצליח לפרק זמן לחמוק מעונש על מעשיו המבישים. אולם, סופה של טרגדיה "מוצלחת" הוא זה שבו הקהל חווה קתרויס כתוצאה מכך שהסדר מושב על כנו. מי שחטא בהיבריס, נענש. מי שפעל כנגד המוסכמות או כנגד הצדק, סובל. בסור"פה של ההצגה הקהל נותר עם תחושה שיש סדר ויש צדק. הפחד שחווה הקהל, שמא לכאורה הסדר הופר וליוהרה אין מחיר, מתפוגג.

וכך כמו בטרגדיה על פי אריסטו צפינו בגיבורי חברות ההזנק בשילוב של הערצה וקנאה, ורגשות מעורבים של חשש וציפייה להתפוצצותה של בועה. התחושה היתה שה"עולם משתגע. שאין חוקיות לתעסוקה ואין אפילו מקצור"עות. מי שלמד תסריטאות רצה לכתוב תסריטים לתעשיית הגיימינג; פסיכולוגים שאפו להיות מומחים להתנהגות בר"שת וליצירת תהליכי פרסונליזציה. טייטלים ותנאי העסקה

צפינו בגיבורי חברות ההזנק בשילוב של הערצה וקנאה, ורגשות מעורבים של חשש וציפייה להתפוצצותה של בועה. התחושה היתה שהעולם משתגע. גם מי שלא קרא טקסטים של אריסטו הרגיש אותם במקום

dr.shilony@S2R.co.il

ד"ר איתי שילוני הוא מייסד ומנכ"ל S2R, חברה לייעוץ ארגוני אסטרטגי ומרצה עמית בביה"ס אריסטו למינהל עסקים באוניברסיטת רייכמן

page

361